

Για τη σημερινή κρίση, που βιώνει η χώρα μας και ο λαός της, βαριές ευθύνες έχει κατ' αρχάς ολόκληρο το ελληνικό πολιτικό σύστημα και το σύνολο του προσωπικού του, από οποιαδήποτε βαθμίδα και αν άσκησε εξουσία και διαχειρίστηκε δημόσιο χρήμα (π.χ. υπουργοί, βουλευτές, Περιφερειάρχες, Νομάρχες κλπ.). Ευθύνες, ωστόσο, έχουν και οι διάφορες πνευματικές ελίτ της πατρίδας μας, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τους πανεπιστημιακούς μας «ταγούς», οι οποίοι από χρόνια τώρα παίζουν τα προσωπικά τους ιδιοτελή και κερδοσκοπικά παιχνίδια, που οδήγησαν τα ανώτερα ιδρύματα της χώρας σε πλήρη απαξίωση και διάλυση, αφήνοντας τη σπουδάζουσα νεολαία μας χωρίς επιστημονικά και ιδεολογικά εφόδια.

Ευθύνες έχουν, επίσης, και οι οικονομικές δυνάμεις του τόπου μας, που συχνά με την προκλητικά πολυτελή διαβίωσή τους, τις νεοπλουτίστικες σπατάλες τους, τη φοροδιαφυγή και τις απάτες τους, ιδίως εναντίον του δημοσίου, με το οποίο οι ίδιοι διεπλάκησαν και το απομύζησαν κατά τον πιο χυδαίο και προκλητικό τρόπο. Σήμερα, ωστόσο, το «βδελύσσονται» και το καταδικάζουν ως την κύρια αιτία της διαφθοράς στην οποία οι ίδιοι υπήρξαν συνεργοί.

Δεν εξαιρώ επίσης από την οποιαδήποτε συνευθύνη τις κατεστημένες δυνάμεις της χώρας (ιδίως στο χώρο της ενημέρωσης), που για πολλά χρόνια καθοδηγούσαν στρεβλά τους έλληνες πολίτες, με λαϊκιστικές και δημαγωγικές μεθόδους και με πλύση εγκεφάλων τους. Τέλος, ευθύνη έχουν οι ίδιοι οι λαοί, που συνήθισαν διαρκώς να ζητούν, να απαιτούν, να εκβιάζουν και να βιώνουν μια τρυφή ζωή, χωρίς αλληλεγγύη, αλλά κυνηγώντας το ατομικό συμφέρον και στρέφοντας την πλάτη στη γενικότερη ωφέλεια του τόπου.

Η βασική, ωστόσο, αιτία της κρίσης είναι συστημική και έχει σχέση με τις παγκόσμιες ανεξέλεγκτες «ελεύθερες αγορές». Θυμίζουμε πως το όλο πρόβλημα χρονικά ανέκυψε το φθινόπωρο του 2008 στις ΗΠΑ με τις «φούσκες» των μεγάλων ιδιωτικών τραπεζών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Lehman Brothers, καθώς και πολλών άλλων ιδιωτικών κολοσσών). Από εκεί το πρόβλημα επεκτάθηκε στην Ευρώπη, πλήττοντας περισσότερο τις πιο ευάλωτες χώρες της, όπως η Ελλάδα. Στη συνέχεια, βέβαια, επεκτάθηκε και στα ισχυρότερα κράτη (π.χ. Ιταλία, Αγγλία, Γαλλία).

Η αρχή του «κακού» ξεκίνησε από το μαζικό δανεισμό των ιδιωτικών τραπεζών με επιτόκια πολύ χαμηλά. Αυτές χρησιμοποίησαν τον τεράστιο όγκο του φθηνού χρήματος, δανείζοντας σε ιδιώτες και κράτη έναντι εκδόσεως ομολόγων με επιτόκια πολύ υψηλότερα, αποκομίζοντας, έτσι, υψηλά κέρδη.

Με το ξέσπασμα της παγκόσμιας κρίσης υπερχρεωμένα νοικοκυριά, αλλά και τα κράτη βρέθηκαν σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους από τα υπερογκωμένα χρέη (λόγω των υψηλών τραπεζικών επιτοκίων). Έτσι, οι μεν ιδιώτες οδηγήθηκαν μοιραία στη χρεοκοπία και τα κράτη αναγκάστηκαν να εφαρμόσουν εξοντωτικά προγράμματα δημοσιονομικής λιτότητας σε βάρος των πολιτών τους.

Τα χρεωμένα κράτη όφειλαν, ασφαλώς, να μην δανείζονται ανεξέλεγκτα και, μάλιστα για καταναλωτικές δαπάνες. Αλλά και τα «ισχυρά κράτη – δανειστές» (π.χ. Γερμανία) είχαν υποχρέωση να μην προχωρούν στη σύναψη λεόντειων συμβάσεων σε βάρος αδύναμων οικονομικά χωρών και μάλιστα με ανήθικες μεθόδους (μίζες), όπως έγινε στη χώρα μας με τη Siemens, τα εξοπλιστικά προγράμματα κλπ.

Είναι αλήθεια, βέβαια, πως χρειαζόμαστε ως λαός, κατ' αρχάς αυτοπειθαρχία και ανατροπή της καταναλωτικής μας νοοτροπίας. Είναι αναγκαίες, επίσης, βαθιές μεταρρυθμίσεις και θεσμικές εκσυγχρονιστικές αλλαγές. Επιβάλλεται, ωστόσο, να αντιληφθούν και οι κυβερνήσεις των ισχυρών κρατών, πως το σημερινό οικονομικό μοντέλο, χωρίς ρυθμιστικούς κανόνες, δεν μπορεί να αποτελέσει αντίβαρο στην παντοδυναμία των ανεξέλεγκτων, δήθεν «ελεύθερων αγορών». Ακόμα και το άτεγκτο και νεοφιλελεύθερο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) εδώ και δύο χρόνια είχε προειδοποιήσει, πως αν δεν μεταρρυθμιστεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα, «θα υπάρξουν εξεγέρσεις». Είναι ανάγκη, συνεπώς, οι κεντρικές κυβερνήσεις να μπορούν να παρεμβαίνουν για την αναθέρμανση της οικονομίας, ιδιαίτερα σε περιόδους παρατεταμένης ύφεσης και ανεξέλεγκτης ανεργίας. Αυτή είναι η μοναδική συνταγή εξόδου από την οικονομική κρίση. Την οικονομική αυτή

πολιτική, άλλωστε, την υποστηρίζουν και όλοι οι μεγάλοι οικονομολόγοι του κόσμου, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τους νομπελίστες Στίγκλιτζ και Κρούγκμαν και φαίνεται πως τις υιοθετεί και ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα.

Τις διαρκείς, άλλωστε, και επικυριαρχικές εμμονές των Γερμανών και τις «εκρήξεις μεγαλείου» τους, τις πλήρωσε ακριβά η ανθρωπότητα δύο φορές κατά τον 20ο αιώνα. Σήμερα, όμως, θα πρέπει να ανασχεθεί η κερδοσκοπική τους πολιτική, από την οποία επωφελήθηκε μέχρι τώρα πάνω από 70 δις ευρώ (από την Ελλάδα το κέρδος της υπολογίζεται σε σχεδόν 40 δις ευρώ). Συγχρόνως, η ΕΕ οφείλει ν' αντιδράσει απέναντι στην γερμανική παντοδυναμία, να αποκτήσει επαρκείς μηχανισμούς στήριξης του νομίσματος, της οικονομίας της και των λαών της, που σήμερα στενάζουν από την λιτότητα. Παράλληλα, θα πρέπει να υιοθετηθεί η πρόταση του ΔΝΤ για την Ελλάδα, όπου τονίζεται η ανάγκη μείωσης του ελληνικού χρέους με το κούρεμα των κρατικών ομολόγων που έχει στη διάθεσή της η ΕΚΤ και οι άλλες κεντρικές τράπεζες. Η Γερμανία, όμως, σ' αυτή τη πρόταση αντιδρά και την απορρίπτει, είτε λόγω επικείμενων εκλογών της, είτε λόγω της κερδοσκοπικής της πολιτικής.

Του **Σωτήρη Χατζηγάκη**

Πρώην υπουργού